

s cepci. Toda: besedilo mu je bilo sploh nerazumljivo; ti sploh nimaš govoriti; sploh pa ti povem; naloga je sploh zanič; sploh ust ni odprl; tega sicer ne zna, je pa nasploh poraben; sploh nič neprijetnega.

H koncu naj opozorim še na to, da so tudi taki stavki, v katerih sta oba pojma zelo zabrisana; marsikdo bi sodil, da je zares vseeno, pišemo li prislov vobče ali sploh. Beremo n. pr.: potek pravnega spora vobče. Ali ni tu prav tako umesten prislov sploh? In vendar nas natančna razčlenitev takih dvomnih primerov šele prav in dokončno potrdi v prepričanju, da je raba omenjenih dveh prislovov vselej v zvezi z dvema različnima miselnima predstavama. V gornjem zgledu gre za vprašanje, je li govor o konkretni razpravi, ki se primerja z razpravami drugih pravnih postopkov bodi domačih bodi iz svetovne literature — tu je umestno govoriti o poteku pravnega spora vobče — ali pa je govor o konkretni razpravi kot celoti za sebe in kako je sodnik razpravljaj, dobro, slabo, vestno, pristransko itd. — tu pa je primeren samo prislov sploh. Zato se niti glede prislovov vobče in sploh ni treba sklicevati na prisposodbo dveh sekajočih se krogov, ko pa odseka sploh ni, marveč so le dotikališča.

Opomba uredništva. Pričujoči spis je z avtorjevim dovoljenjem izvleček iz obširne razprave. Zdi se nam, da bo marsikoga zanimala razmejitev med pojmom obči in splošen, kakor jo predlaga. Da sta si res blizu, kaže že to, da ju pri nas neprenehoma zamenjujemo in da drugi slovanski jeziki take dvojnosti ne poznajo. Beseda obči je prvotno pomenila tisto, kar je ob nas, okrog nas, kar nas obdaja, kar je skupno. Ruski splošnoj (in prislov k temu sploš') pomeni gosto, strnjeno, nepretrgano, enotno, celotno, sploh: splošnije lesa so nepredirni gozdovi, splošnaja muka je enotna moka; drevena naša sploš' vygorela; u nas eto sploš' byvaet; ob etom sploš' govorjat. Toliko bralcem v pojasnilo, da si laže ustvarijo svojo sodbo.

SLOVNIŠKE IN PRAVOPISENE DROBTINE

Stenarjeve krnice

Vprašali so me, ali je prav Stenarjeve krnice in ali je obe besedi treba pisati z veliko. — Beseda krnica nastopa v slovenskem gorskem svetu večkrat kot zemljepisno ime in bi jo, če bi v naslovnem primeru šlo za zemljepisno ime, mogli pisati z veliko začetnico, dasi kot lastno ime ni tako splošno znana (kot n. pr. Loka), da bi jo morali pisati z veliko. — Toda v gornjem primeru sploh ne gre za zemljepisno, marveč za občno ime. Kotanj, ki jim pravijo krnice, je v Stenarju in drugod po alpskem svetu dosti, kakor je n. pr. tudi jezer več. Zato imenujemo jezera južno od Triglava Triglavska jezera in pišemo jezera z malo začetnico. Vse skupaj je pa že lastno, zemljepisno ime in zato pišemo Triglavska z velikim T. Če bi ne imeli občutka, da je to že ustaljeno zemljepisno ime, bi triglavska morali pisati z malo začetnico, kakor pišemo n. pr. triglavske rože, triglavski zajec, ljubljanske ulice (toda: Ljubljansko polje).

Bolj ko pisava z veliko ali malo začetnico me moti oblika Stenarjeve. Pridevnike na -ov/-ev namreč delamo: 1. iz moških osebnih imen (očetov, stričev, Gregorčičev itd.); izražajo lastnino ali svojino in se rabijo tudi za substantiviranje v krajevnih imenih (Kra-kovo); 2. iz živalskih imen (gadova mast, Gadova peč); 3. iz rastlinskih imen in imajo snovni pomen (ajdov kruh, hruškova voda, Bukova gora, Cerov Log); 4. iz snovnih imen (cinkovo mazilo, mavčev omet, kalijeva sol); od tod se je obrazilo -ov/-ev razširilo na razne terminologije (ulomkova črta, krogov obod); 5. v ljudski rabi »srečujemo množico primerov«, pravi A. Bajec, Besedotvorje II 25, »ki se ne dajo stlačiti v tradicionalno slovničarsko pravilo«, in Bajec pravilno razlaga dalje: a) Na rastline ali snov kažejo: kapusov belin, cukrova voda, krhljeva voda, lectov grad, otrobov kruh; b) personifikacijo vidi v primerih, kakor: basov, po bliskovo, jugovo vreme, Poročevalčev urednik, odborova seja ipd. »Imena za orodje imajo marsikaj skupnega z nomina agentis, zatorej je ob njih možna personifikacija, posebno, ker je raba navadno omejena na dele telesa: bičev ročnik, glavnikovi zobje« itd.

Primeri Stenarjev ne moremo stlačiti v nobeno navedenih skupin. Stenar je gora v Triglavskem gorovju. Pri gorah bi sicer mogli misliti na personifikacijo, saj so gore pogosto sedeži božanskih bitij. Toda tako posebitev bi prej pričakovali pri sosednjem Triglavu, ki je mnogo bolj znan kakor Stenar. A iz imena Triglav zaman iščem pridevnik na -ov v sestavljenih zemljepisnih imenih. Najdemo pač: Triglavska jezera, Triglavsko Bistrico, Severno triglavsko steno, triglavski ledenik, nikakor pa ne Triglavova jezera, Triglavova Bistrica ipd.

Pregledal sem sestavljena zemljepisna imena v Triglavskem gorovju in v bližini glede na obrazilo pridevnikov in dognal, da imajo vsa tista imena, ki so za trdno ljudskega izvora, obrazilo -ski ali -ški v pridevniku: Vrtaški vrh, Rutarsko poldne, Splevtsko jezero, Kriška stena, Konjska planina (ne Konjeva, kakor bi iz imena za žival pričakovali), Lipanski vrh, Lipanska planina, Zasipska planina, Draški vrh, Bovške škrbine, Travniške škrbine, Grpiška planina, Mangrtska jezera, Mangrtska stena itd. — Pridevniško obrazilo -ov/-ev v zemljepisnih imenih, za katera lahko rečemo, da so ljudska po postanku, imamo v primerih: Vrbanova špica, Dobrčnikove tesni, Dolžanov most, Turkova planina, Trupejevo poldne. V vseh teh primerih gre neizpodbitno za pridevnike iz osebnih imen oziroma priimkov (Vrban, Dobrčnik, Dolžan, Turk, Trupej). Verjetno gresta sem še primeri: Strugova špica (iz priimka Strug) in Dólkova ali tudi Dovkova špica, Dólkova planja (tam imamo Sprednji in Zadnji dolek; nemara gre tu za hišno ime Dolek). Pri imenu Kókova (meni je bolj znano: Kúkova) špica moremo misliti na izpeljanko iz kolk; ker je kolk del telesa, bi si ta primer mogli razložiti za pridevnik iz posebljenega imena kolk; vendar pa bi tudi tukaj lahko šlo za priimek Kók, Kúk. Torej moremo tudi to ime izločiti.

Preostanejo nam le še primeri: Slemenova špica (zraven je sedlo Sleme), Stenarove stene (vsa imena navajam po zemljevidih in tekstu v knjigi R. Badjura, Jugoslovenske Alpe, I, Slovenija, Ljubljana 1922; ker je tekst srbskohrvatski, je oblika Stenar o v e razumljiva), Martuljkova

skupina, Špikova piramida, Prisanokov ledenik, Prisanokovo okno in Kotova špica (zraven sta Mali in Véliki kot). Vsa ta imena pa smatram za mlade, umetne tvorbe. Domačini pravijo samo špica, stena, ledenik, okno in tega niti še ne čutijo za lastno ime. Zemljepisec in turistični potopisec, ki vesta, da je takih špic, sten, oken, ledenikov, jezer ipd. več, jih morata zaradi jasnosti med seboj ločiti, storita pa to tako, da pred občno ime špica, stena, okno, ledenik, jezero itd. postavita pridevnik najbližjega zemljepisnega imena, povečini nesestavljenega. Ker dostikrat premalo poznata način, kako tamkajšnje ljudstvo dela take pridevnike, in tudi sama nimata več ostrega čuta za to, kako se taki pridevniki delajo, napravita večkrat kaj takega, kar ni v skladu ne s tamkajšnjo ljudsko rabo ne s slovniškimi pravili. Najlepši dokaz za tako umetno tvorbo je ime Špikova piramida. Rad bi poznal tistega preprostega Gorenjca izpod Špika, ki bi mi vedel natančno povedati, kaj je piramida in kateri vrh je res Špikova piramida. Podobna umetna tvorba je Martuljkova skupina. Martuljek je ime hudourniku, vse drugo, tudi ime železniške postaje Gozd-Martuljek je umetno.

Prisanokov ledenik bi se moral glasiti prisanški ledenik (kakor: triglavski ledenik!), prav tako Prisanško okno, če je to že stalno zemljepisno ime. Kotovo špico bi domačini, če bi jo morali ločiti od katere druge, bržkone imenovali Špico v Kotu, Slemenovo špico pa Špico pri Slemenu.

Tudi Badjurovo ime Stenarjeve stene spada med umetna imena. Ljudje pravijo samo: v stenah Stenarja, stene v Stenarju. Prav tako gre tudi samo za krnice v Stenarju ali kvečjemu še Stenarske krnice, dasi bi tukaj mogel biti pomen že širji: krnice, kakršne so v Stenarju, so pa lahko tudi drugod. Vprašanje pa je, ali ni morda tudi Stenar osebno ime ali priimek za nemški priimek Steiner. Tega dobimo tudi na Koroškem, severno pod Bleibergom, in se po zemljevidu Matice Slovenske zdi, da gre tam za ime kmeta ali kmetije.

R. Kolarič

Priimek Dajnko

S Štajerskega so mi poslali vprašanje, kako je treba prav pisati štajerski priimek Dajnko. Nekateri ga pišejo Dainko, kakor se je podpisoval Peter Dajnko sam, drugi zopet samo Danko. Od kod je sploh to ime?

Lotimo se najprej poslednjega vprašanja. V srbohrvaščini nastopa Danko kot moško ime in je hipokoristikon ali ljubkovalno ime k Danilo za prvotni Daniel. V ljubkovalni obliki nastopa tudi kot Dane. Tudi slovenski Danko je lahko istega izvora. Toda Danko je kot ljubkovalno ime mogoče izvajati tudi iz moškega imena Danimir. Podobnih ljubkovalnih imen na -ko imamo Slovenci še več. Nekatera so že priimki, nekatera pa še moška osebna imena, n. pr. Cvetko iz Cvetomir ali Cvetislav, Vojko iz Vojmir ali Vojeslav, Borko iz Borislav, Stanko iz Stanislav, Gojko iz Gojmir, Branko iz Branimir ali Branislav, Vladko iz Vladimir ali Vladislav, Jurko iz Jurij, Mirko iz Miroslav, Radko iz Radoslav ali Radomir itd.

Toda danjko pomeni tudi zemljiškega podložnika, vazala, ki ne plačuje desetine (Pleteršnik I, 122), in je iz dáńb »davek«. Iz vseh treh je lahko priimek D a j n k o.

V vzhodnoslovenskih narečjih pa se je pred soglasniško skupino -nk- razvil -j-, n. pr. plajnke za planke, žgajniki za žganki, žganci, priimek Stajnko za Stanko ipd. Prav tako tudi Dajnko za Danko. Kot priimek ga moramo pisati Dajnko, ker je ta pisava najbolj ustaljena in ker ne kaže preminjati priimkov, zlasti ne historičnih; ostane torej tudi Peter Dajnko.

R. Kolarič

Utrpeti — parobek — razborit

Pravi pomen teh besed je nekaterim neznan. Utrpeti je pravzaprav samo lahko pogrešiti: Samo 1000 din lahko utrpim, ker nimam več pri sebi. Niti beliča ne utrpim. Zlasti med vojno pa smo brali dan za dnev: Sovražnik je utrpel velike izgube, kar bi torej pomenilo, da jih je lahko prenesel. Pravilno: Sovražnik je imel velike izgube.

Parobka v pomenu pobočja, gozdnega roba, menda ne bo mogoče več iztrebiti, dasi je prvotni in pravi pomen samo štor. (Sedela sta na parobku gozda. Po parobku sta se povzpela v gozd itd.) Skušajmo vrniti tej besedi pravi pomen!

Raba besede razborit je navadno napačna; večina misli, da ima ta beseda kaj opraviti s svojimi zadnjimi tremi črkami kakor beseda srborit, pa ni z njimi v nobenem sorodstvu. Celo Fran Albreht je v Goethejevi pesmi (Goethe, Pesmi, str. 173) verz »Kopf und Arm mit heitern Kräften« prevedel z »Glava, roki razboriti«. Razborit je tisti, ki dobro razbira, razločuje, razčlenjuje, ki je torej bister, razumen. Od tod tudi razbor, razboritost, razbornost, razboren.

Miki

Vsakdan — vsakdana

Lani ali predlanskim smo prvič opazili to besedo. Rodil jo je (ali prevedel po nemškem Alltag) menda H. Grün, a za njim sta jo že najmanj dva pobrala. V Glasniku Slov. matice (str. 102) beremo »iz delovnega vsakdana«; tako smo prišli do novega sklanjanja: dan, dana, danu. Še malo, pa se bo pojavil še kakšen »zdajčas«.

Miki

Kdo, koga — nekdo, nekoga

Ni dneva, da ne bi v listih in revijah opazili napačne rabe teh dveh zaimkov; posebno rada se ponavlja v prevodih.

Zabolélo me je, kakor da me je nekdo z nožem. Zelo rad bi imel nekoga pri sebi. Bo že nekdo našel. Bil sem popolnoma sam, a silno me je imelo, da bi nekomu povedal svoje misli.

Ti stavki so pravilni, če mislimo na določenega človeka, čigar imena pa nočemo povedati. Če gre za neznanca, za kogarkoli, je pravilno samo: ... kakor da me je kdo z nožem... koga pri sebi... bō že kdo našel... da bi komu povedal.

Zakaj si položil revolver ravno na drugo polico? — Zato, da bi ga nekdo našel. — Kdo? — Ne povem. (Ta nekdo je torej določen človek in prav njemu edinemu je skušal spraviti revolver v roko.)

Zakaj mu pa tega ne poveš v obraz? — Se bo že kdo našel, da mu bo povedal; zakaj bi mu ravno jaz? (Ta kdo ni znan, ni določen človek; kdorkoli mu bo že povedal, jaz mu ne bom.) Miki

Svéta ali svetá?

V našem javnem življenju se zelo pogosto sliši beseda svét (šolski svet, univerzitetni svet, upravni svet itd.). Pokazalo se je, da jih veliko to besedo v roditelstvu ednine napačno naglašá svétá. Naš samostalnik je v imenovalniku ednine naglašen prav tako v zloženkah: nasvét, posvét, torej svét (ne svöt); v roditelstvu ostane naglas na istem zlogu, le da je naglašeni e dolg in ozek: nasvéta, posvéta, in tudi svéta (ne svöta). Končnega poudarka svétá je kriv samostalnik svét. Vendar se ta samostalnik loči od prejšnjega tako po vrsti naglasa kakor tudi po količini naglašene samoglasnika: svét, svétá (kakor zób, zobá) in svèt, svéta (kakor kmèt, kméta). Globljih vzrokov za medsebojno vplivanje verjetno ni, čeprav bi lahko računali tudi s tem, da je v nekaterih sklonih pri obeh besedah poudarek na istem zlogu (daj. in mest. svétu, orod. s svétom). F. T. mikiš

Raščica ali Rašica?

Ime Trubarjeve rojstne vasi slišiš v najrazličnejših oblikah: poleg Ráščica še Rášica, Rášca in celo Rašica. V pisavi pa srečuješ zdaj Ráščica, zdaj Rašica. Kako torej, kaj je prav?

Stvar je obrazložil in pojasnil že Luka Pintar v Trubarjevem zborniku leta 1908 na str. 265. Vasica Raščica je dobila ime po vodi Raščici, a ta po rakah. Rake so leseni opazi ali deščena korita, ki branijo, da voda ne ponica. Ob vodi, tekoči mimo Trubarjeve rojstne hiše, so rake bile kaj potrebne, saj so bili tam mlini, žage in fužine, a svet je kraški. Iz samostalnika raka je pridevnik raški (rački) in od tod Raščica (iz račščica). To razlago je potrdila tudi Ramovševa Historična gramatika II 279—280.

Trubar je govoril Raščica, kar kaže n. pr. njegova oblika na Raftzhici. Danes govore domačini Rašca, torej ne šč, temveč š. Mar ne bi potemtakem kazalo pisati Rašica?

V Trubarjevem času so govorili v slovenskih narečjih še vse samoglasnike, tudi nepoudarjene, n. pr. ljúbica, ríbica, Ljubljánica in tako tudi Ráščica. Na prehodu 16. v 17. stoletje nekako pa so nepoudarjeni samoglasniki, zlasti nepoudarjeni i, začeli giniti. Po moderni vokalni redukciji, kakor ta pojav imenujemo, so začeli govoriti ljubca, ribca, Ljubljanca. Tudi Raščica bi bilo moralo dati Raščca s skoraj neizgovorljivo skupino treh soglasnikov -ščc-.

Zato si je jezik olajšal izgovor: nastala je oblika Rašca, kakor se še danes govori. Izbirati nam je potemtakem samo med dvema oblikama: Raščica ali Rašca, zakaj oblike Rašica nikoli bilo ni.

V knjižnem jeziku ne upoštevamo moderne vokalne redukcije in pišemo ljubica, ribica, Ljubljana, zato moramo pisati tudi Raščica, podobno tudi Gradaščica, Poljanščica, Idrijščica, Hotaveljščica itd. Vse te oblike lahko imenujemo ljudske, kakor je n. pr. beseda turščica tudi ljudska, dasi jo v narečju izgovarjajo turšca. Pri krajevnih imenih ne pišemo v knjižnem jeziku ljudske oblike po glasovih (n. pr. Javovc namesto Jalovec), pač pa je važno, da ohranimo ljudsko rabo pri sklanjatvi in pri predlogih. Na to stališče se je postavil tudi Slovenski pravopis, ki opozarja, da je prav n. pr. iz Beltinec (ne: iz Beltincev), v Trebnjem (ne: v Trebnju), iz Šmartina (ne: iz Šmartnega) itd.

Po vsem tem lahko rečemo, da je v knjižnem jeziku pravilna samo oblika Raščica.

M. Rupel

Pripomba k negaciji v slovenščini

Znano je, da zanikani povedek zahteva v slovenščini predmet v roditelju: dijak je napisal nalogo: dijak ni pisal naloge. To preprosto pravilo pa v priredju, v katerem stojita dva predmeta, neha biti preprosto in zato dela mnogo preglavice ne samo dijakom, marveč tudi odraslim piscem, celo pisateljem. Nastane namreč vprašanje, ali sta oba predmeta zanikana s povedkom ali samo eden. Da, celo v primeru, ko ni zanikan povedek, radi stavljamo prvi predmet v roditelj, ker pri tem pozablamo, da je zanikana le kaka posamezna beseda v stavku, ne pa tudi povedek. Zlasti mislim pri tem na zvezo ne le — ampak tudi.

Tako se zgodi, da utegnemo brati tale stavek kar v štirih oblikah: Sin ni zapravlil le hiše, ampak tudi denarja. — Sin ni zapravlil le hiše, ampak tudi denar. — Sin je zapravlil ne le hišo, ampak tudi denar. — Sin ni zapravlil le hišo, ampak tudi denar.

Breznik je v svoji zadnji slovnici iz leta 1934 ovrgel prvi primer v drugem delu, češ da se nanaša nikalnica samo na prvi del stavka, samo na prvi predmet, drugi in četrti primer pa je dovolil, češ da sedaj lahko nikalnica seže v ves stavek, sedaj pa zmaga trdilni del nad zanikanim. Tako je omenjeno vprašanje ostalo nerešeno vse do njegove znamenite razprave o negaciji v slovenščini v Razpravah Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani leta 1943, str. 157—200. V nji je jasno analiziral smisel gornjih primerov negacije in prišel do zaključka, da povedek v nobenem primeru ni zanikan, marveč vseskozi trdilen, kajti sin je zapravlil oboje, hišo in denar. Zato je Breznik pravilno uveljavil le gornji tretji primer: Sin je zapravlil ne le hišo, ampak tudi denar. Tako je kot napačen označil Mencingerjev stavek: ...marsikateri hribolazec si je na planinskih grebenih zlomil ne samo nog in reber, temveč tudi vrat (LZ 1885, 168). Prav pa je napisal Jurčič: ...gospodar bi mu s časom ne samo lepe dušne darove zatrl, ampak ga tudi ... pohabil (SG 1866, 128).

Kljub tej jasni Breznikovi analizi pa je v našem pismenem jeziku še danes mogoče najti nešteto primerov, ko pisci ne ločijo, kdaj je zanikan povedek, kdaj pa le posamezna beseda v stavku, v našem primeru veznik. Menda se je tej praktični rabi pokoril tudi Pravopis iz leta 1950 in znova dovolil zanikanje povedka in s tem tudi vsaj prvega predmeta. Sicer pravi na str. 403: »Paziti je treba, ali nikalnica ne meri na kak drug stavčni člen; v takih primerih je včasih jasneje, če zanikamo samo zadevni člen, ne pa povedka: zapravlil je ne samo denar, marveč uničil tudi družino.« Ali takoj dostavlja: »Če je v takih primerih nikalnica oblikovno zvezana s povedkom, je predmet večinoma v roditelju: sosed ni zapravlil samo denarja, marveč je uničil tudi družino.«

Tako nam je SP iz 1950 zopet dovolil dvojno sintaktično izražanje, a vprašanje je, ali je to potrebno. Zdi se mi, da je vendarle bolje ravnati se po Breznikovi razpravi, saj temelji na natančni analizi zgoraj navedenih primerov. Naj velja: v vseh omenjenih primerih je zanikan samo veznik, ne pa povedek, zato naj ostanejo vsi predmeti v tožilniku.

F. Jesenovec

Opomba uredništva. SP je res popustil vsakdanji rabi. Ker je Breznikovo dognanje neizpodbitno, bi bilo zaželeno, da splošna raba izsili zadevni popravek v novi izdaji SP. Kakor priča živi govor, se je pisec pričujočega članka preozko odločil samo za tretji primer, saj je četrti tudi pravilen: Ni le zapravlil hišo, ampak tudi družino uničil.

O tujih lastnih imenih

Že večkrat sem z nejevoljo opazil, da nekateri ljudje v uredništvih in radiu ne vedo, kako se pravzaprav pišejo tuja lastna imena, bolj določno, kako je s svojilnimi pridevniki pri slovanskih lastnih imenih, ki se končujejo na -ov, -ev, -ski, -ški.

»Ljudska pravica« piše n. pr. svojilni pridevnik Smolinskijev od imena Smolinski, »Slovenski poročevalec« Molotovljev od imena Molotov, »Ljubljanski dnevnik« pa dela od istega imena pridevnik Molotovov.

SP postavlja v paragrafih 14, 27 in 30 čisto jasna pravila, kako je s svojilnimi pridevniki pri takih imenih, namreč, da iz osebnih imen, ki so že sama na sebi pridevniki, ne moremo delati novih pridevniških oblik ter zaradi tega uporabljamo pri imenih z obrazili -ov, -ev, -ski in -ški drugi sklon namesto svojilnega pridevnika. Torej ne Smolinskijev članek, Molotovljev ali Molotovov predlog, temveč članek Smolinskega, predlog Molotova, se pravi tako, kakor to delajo Rusi, od kodér je teh imen največ. Mislim, da je potrebno držati se teh pravil, ker so sicer pravila, ki jih postavlja SP, sama sebi namen, bralci in poslušalci pa dobijo kaj čuden vtis, ko vidijo, da ljudje, ki imajo veliko opravka s slovenskim jezikom, SP menda sploh ne poznajo in hodijo v teh rečeh vsak svojo pot ter zavajajo premalo poučenega bralca in poslušalca.

Ob tej priložnosti bi omenil še en primer, ki bode v oči vsakogar, ki pozna vsaj nekoliko pravila našega pravopisa in ima tudi nekaj pojma

o geografiji Evrope. Večkrat sem že opazil, da navajajo naši časniki za glavno mesto Danske dve imeni: Kopenhagen in Kjöbenhavn. Katero od teh dveh tujih lastnih imen je pravilno? Svoj čas je objavil neki naš časopis izjavo danskih časnikarjev, da je ime Kopenhagen, ki ga pogosto uporabljamo pri nas, za Dance žaljivo, češ da je to nemška spačenka. Mislim, da je naša dolžnost, spoštovati nacionalna čustva in ponos Dancev ter zato vselej uporabljajmo le ime Kjöbenhavn, saj zahteva tudi SP, da pišimo v nespremenjeni obliki: romanska, germanska in angleška lastna imena in imena iz jezikov, ki uporabljajo latinico. *Pavle Vozliš*

Bran

SKRBE ZA LEPO STROKOVNO BESEDO

V zadnjih desetletjih se je naš jezik zelo obogatil s strokovnimi besedami z vseh področij. Hitri razvoj strokovnega jezika pospešuje predvsem vsakdanja potreba v zvezi z vedno večjim razraščanjem najrazličnejših dejavnosti, ki jih do pred kratkim pri nas ali sploh še nismo poznali ali pa smo jih zasledovali le po tuji strokovni literaturi.

Danes imamo tudi Slovenci nešteto strokovnih knjig in sorazmerno kar precej strokovnih časopisov, ki sproti spremljajo, dopolnjujejo, izpopolnjujejo in tudi že uspešno korigirajo razvoj naše strokovne besede, kakor ga prinaša praksa.

Pri tem je razveseljivo, da se tisti, ki so vneti za razvoj naše strokovne besede, ne omejujejo več samo na pasivno prevzemanje novih besed, kakor sproti nastajajo in si iščejo domovinsko pravico med nami. Ne čakajo prekrizanih rok na jezikovno preveritev Akademije znanosti in umetnosti, temveč aktivno sodelujejo pri samem ustvarjanju ali čiščenju strokovnega izrazja.

Pohvalo zaslužijo predvsem tiste strokovne revije, ki skrbe za lep jezik na svojih straneh, a hkrati odpirajo tudi posebne »jezikovne koticke« s pomenki o tej ali oni stvari ali novi besedi, ki smo jo prevzeli v strokovni jezik. Kako živo čutijo nekateri prizadeti to potrebo, nam je v letu 1955 potrdil izid nove revije »Strojniški vestnik«. Ta revija je namreč že takoj v prvi številki jela obravnavati razne strokovne izraze s področja strojništva.

Druge strokovne revije morda ne posvečajo jezikovnim vprašanjem enake na zunaj vidne pozornosti, vendar je skoraj vsaka stran dokaz tihe jezikovne prizadevnosti, saj se morajo sodelavci in uredniki tako rekoč ob vsakem prispevku in skorajda ob vsakem stavku spoprijemati z nešteto teoretičnimi in praktičnimi jezikovnimi vprašanji. Razveseljivo je prizadevanje vseh tistih revij, ki so začele objavljati pregledne tuje strokovne literature vzporedno s slovenskimi prevodi. To je seveda že samo po sebi pomembno in zelo odgovorno ustvarjalno delo, saj terja mnogo strokovne sposobnosti in jezikovnega znanja.

Naše strokovne revije lahko opravijo na tem področju pravo pionirsko delo. To velja zlasti za vse tehnične revije, ki orjejo najbolj novo